

ABDURRAHMAN
ALKAN ORTAOKULU

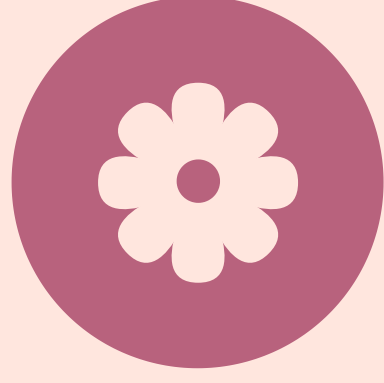
OKUL BAŞARISINDA AİLENİN ROLÜ

Psikolojik Danışman
Seher Sarıgöl Boyalı

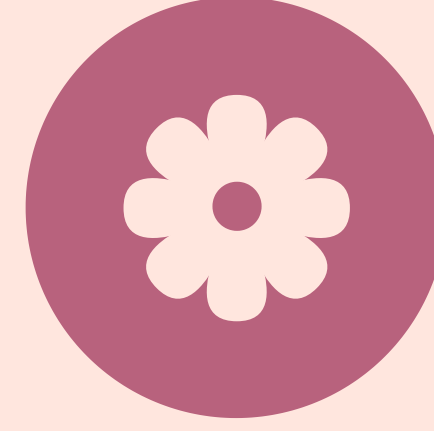

Sosyolojide en küçük toplumsal kurum olarak tanımlanan aile, çocuğun hayata ve insanlara bakışını şekillendiren ilk ve en önemli birim olarak da tanımlanabilir. Aile, çocuğun biyolojik gelişim sürecinin önemli kısmını tamamladığı bir kurum olmanın yanı sıra, psiko-sosyal gelişim evrelerinin ilk ve kritik dönemi de aile içerisinde yaşanmaktadır.

Öğrenci-aile iletişiminin niteliği, özellikle okul öncesi dönemde çocuğun ailesiyle kurduğu ilişkinin niteliğiyle doğrudan ilgilidir. Çocukluğun ilk dönemlerinde ilgi gören, duygusal açıdan doyumsuzluk çekmeyen, bir birey olarak tepkileri önemsenen ve anne babasıyla yeterli vakit geçiren çocukların, okul çağında her açıdan daha sağlıklı ve uyumlu olacağı söylenebilir.

Aile, insan ilişkilerinin sergilendiği bir sahne gibi düşünülebilir. Çocuk, bu sahnede insan ilişkilerini bütün karmaşık yönleriyle gözlemler ve yaşar. İnsan ilişkilerini belirleyen anlaşma, uzlaşma, bağlılık, işbirliği gibi olumlu nitelikler evde kazanılır. Anlaşmazlık, çekişme ve çatışma gibi olumsuz durumlarda takınacağı tutumlar da evde öğrenilir.

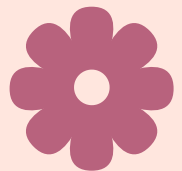
Öğrencilerin başarısını yükseltmek için okul-aile işbirliğinden önce, aileler ile çocukların işbirliği yapması gerekmektedir. Çocukların isteği olmadan veya onların karşı çıkmasına rağmen ailelerin çocuklarına yardımcı olması ve onların okul başarısına katkıda bulunması mümkün değildir.

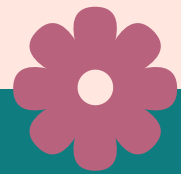
İnsan biyo-psiko-sosyokültürel bir varlık olduğuna göre bireyin eğitilmesinde biyolojik, psikolojik, sosyal ve kültürel açıdan yardım edilmesi gereği açıktır. Dolayısıyla eğitim yalnızca eğitim kuramlarının işi olmaktan çıkar; ailenin, anne-babanın yani yetişkinlerin de çocuk eğitimi konusunda aydınlatılması önem kazanır.

AİLE KATILIMI

Aile katılımı, velilerin, akademik, sosyal, duygusal vb. yönlerden öğrencilerin gelişiminde aktif rol almalarını ifade eder..

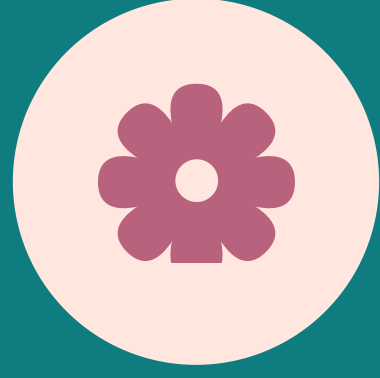

Araştırmaların sonuçlarına göre aileler, okul süreçlerine katıldığında, ailelerin sosyo-ekonomik durum, etnik durum ve eğitim düzeyine bağlı olmaksızın öğrenciler daha çok başarılı olabilmektedir.

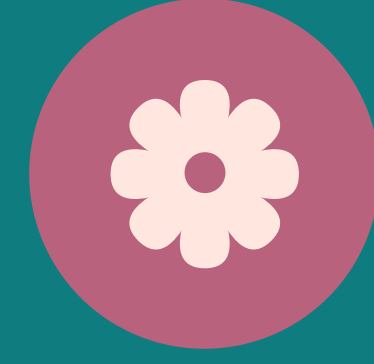

Yapılan araştırmalarda akademik yönden başarı düzeyi yüksek okulların, başarı düzeyi düşük okullardan daha fazla ailesel ve çevresel desteğe sahip oldukları belirlenmiştir.

Öğretmen ve okulların rolleri düşünülduğünde eğitim ortaklığı, aile, öğretmen ve okul arasında karşılıklı saygıyı, ortak ilgiyi ve açık bir iletişim tarzını gerektirir.

Eğitim ortaklığı, çocuğun eğitimden en üst düzeyde yarar sağlayabilmesi için, ortakların birbirlerinin becerilerini güçlendirmeyi ve desteklemeyi amaçladığı bir süreçtir.

Okul başarısında rol oynayan birçok etken vardır;

- çocuğun ait olduğu çevre-aile içindeki bireyler arası ilişkiler,
- özellikle anne-babanın çocuğa karşı davranışları,
- kardeşler arası ilişki,
- evin fiziksel koşulları,
- çocuğun bedensel ve ruhsal sağlığı,
- okul, öğretmen ve okul arkadaşları ile çocuğun ilişkileri,

bu ilişkilerin şekli çocuğun okul başarısını olumlu ya da olumsuz yönde etkiler.

Öğrencilerin okul başarısına etkileyen okul içi ve okul dışı birçok etkenden söz etmek mümkündür. Okul dışı etkenler söz konusu olduğunda aile, öğrencinin okul başarısı üzerindeki en önemli belirleyenlerden birisidir.

Aileler çok yönlü olarak çocuklarının başarı durumlarına etki edebilir. Hem çocuklarıyla kuracakları iletişiminin niteliğiyle, hem de okul ile gerçekleştirecekleri işbirliğinin düzeyi ile aileler, çocuklarının akademik başarısına önemli katkı sağlayabilir.

Aileler, çocuklarının okul başarısına katkıda bulunabilmek ve daha nitelikli bir eğitim öğretim ortamında hayata hazırlanmalarını sağlayabilmek için öncelikle kendi çocuklarını iyi tanımak durumundadır.

Çocuğunu iyi tanımayan, çocuğunun olumlu ve olumsuz davranışları hakkında bilgi sahibi olmayan, bulunduğu yaş grubundaki çocukların ilgi ve eğilimlerinden habersiz anne-babaların, okul-aile ilişkilerini geliştirme ve çocuğunu hayata hazırlama noktasında yeterli destekte bulunabileceğinden söz etmek mümkün değildir.

Okul başarısında ev ortamının rolü çok önemlidir. Okulda başarılı olan çocukların evlerinde okul ödevlerini yapmak, oyundan ve televizyondan önce gelmektedir. Çocuğun başarıları ödüllendirilmekte, aile içinde aile bireyleri sık sık bir araya gelmekte, çeşitli konularda konuşmaktadırlar. Çocuğun öğrenmesinde ailenin rolü büyüktür.

Öğrencilerin okul başarısızlığının ifade edilmesinde ev ve aile ortamı ilk sırada yer almaktadır. Bunu sırasıyla bireysel özellikler, arkadaş grubu ve okul ve öğretmen izlemektedir.

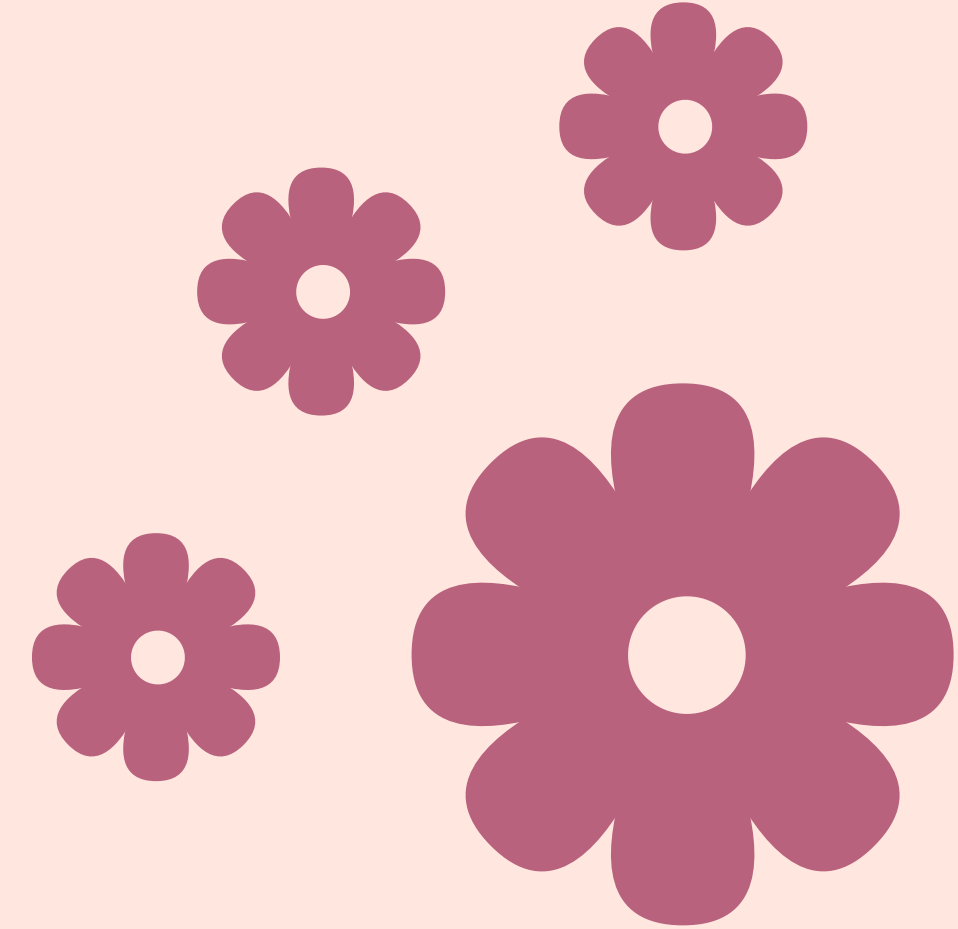
“ÇOCUKLARIMIZA YARDIMCI OLABİLİYOR MUYUZ?” SORUSUNA CEVAP ARARKEN, ÖNCE AŞAĞIDAKİ SORULARI KENDİ KENDİMİZE SORABİLİRİZ:

- 1) BİZ ÇOCUKLARIMIZLA YETERİNCE İLGİLENİYOR MUYUZ? YOKSA PROBLEMLERİ İLE, KORKULARI İLE YA DA ŞAŞKINLIKLARI İLE YALNIZ MI BIRAKIYORUZ?
- 2) ÇOCUKLARIMIZLA İLGİLENECEĞİMİZ YERDE DAHA ÇOK KENDİMİZLE VE KENDİ SORUNLARIMIZLA MI İLGİLENİYORUZ?
- 3) ÇOCUĞUMUZUN KENDİNE VE ÇEVRESİNE OLAN GÜVENİNİ ARTTIRMAK İÇİN NELER YAPIYORUZ?
- 4) ÇOCUĞUMUZDAN, YETENEKLERİNDEN VE YAPABİLECEĞİNDEN ÇOK ŞEY Mİ BEKLIYORUZ?
- 5) ÇOCUĞUMUZU BAŞARILI BİR AĞABEY, BİR ABLA YA DA KOMŞU ÇOCUKLA KARŞILAŞTIRIP ONUN BAŞARISIZ OLDUĞUNU KENDİSİNE SIK SIK SÖYLÜYOR MUYUZ?
- 6) OKULDA ALINAN ZAYIF BİR NOT İÇİN ÇOCUĞUMUZU AZARLIYOR MUYUZ?
- 7) ÇOCUĞUMUZ BİZİM İSTEDİĞİMİZ GİBİ DAVRANMADIĞI ZAMAN ONA ŞİDDETLE KARŞI ÇIKIYOR MUYUZ?
- 8) ÇOCUĞUMUZUN KENDİ FİKİR VE DÜŞÜNCELERİNİ BİZE AÇIKÇA SÖYLEMESİNE FIRSAT VERİYOR MUYUZ?
- 9) ÇOCUĞUMUZU OLDUĞU GİBİ KABUL EDİYOR MUYUZ?

BÜTÜN BU SORULARA VERDİĞİMİZ CEVAPLAR BİZİM ÇOCUĞUMUZA KARŞI DAVRANIŞLARIMIZIN OLUMLU YA DA OLUMSUZ OLDUĞUNU ORTAYA KOYACAKTIR.

Başarılı öğrenciler başarılarını en başta kendi çalışmalarına borçlu olduklarını, söylerken, yardımcı etkenler olarak da önemine göre aile, okul, sosyal faktörleri belirtmişlerdir. Başarısız öğrencilerin büyük çoğunluğu ise, başarısızlık nedeni olarak ilk sırada aileyi zikretmişlerdi.

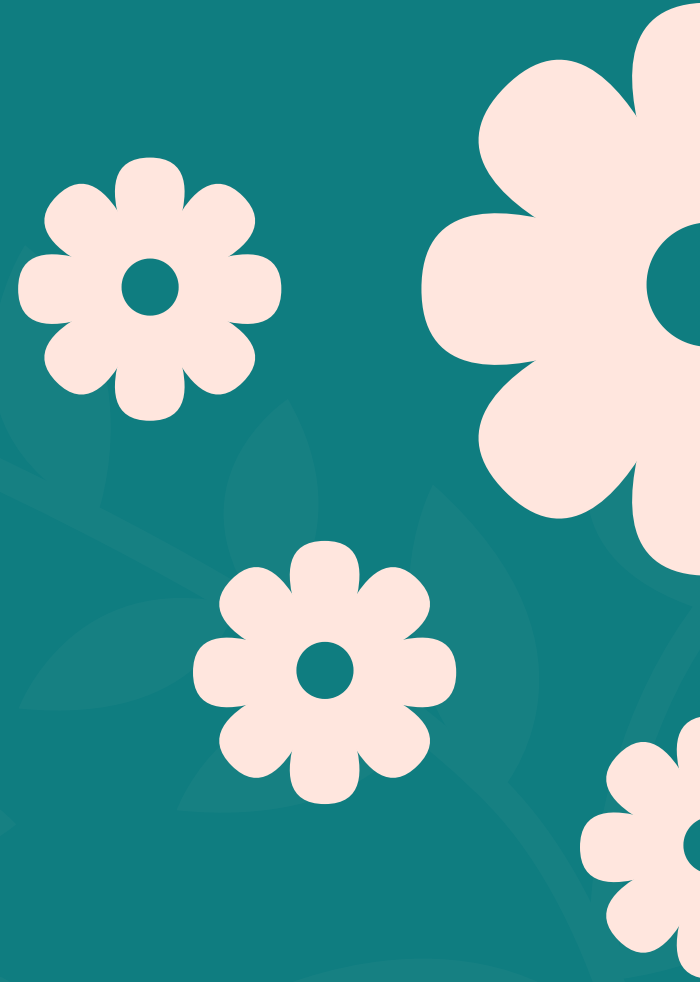
Başarısızlık nedenleri üzerine yapılan bir başka araştırmada ise öğrencilerin %42 gibi büyük bir çoğunluğu başarısızlıklarını aileden kaynaklanan nedenlere bağlamışlardır.

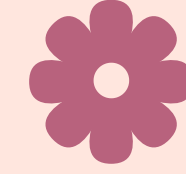
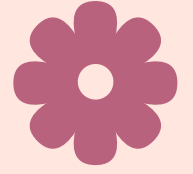

Çocuğuna yakın ilgi gösteren, çocuğun çalışma ortamını düzenleyen ve planlayan, çocuğun başarısını övücü sözlerle destekleyen, çocuğu başarısız olduğunda ise çalışırsan başarılı olursun gibi sözlerle yüreklendiren anne babaların çocuklarının okul başarılarının daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

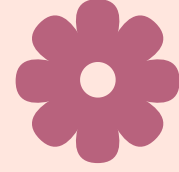
- Eğitim açısından destekleyici bir tutum içinde bulunan ailelerden gelen çocukların okul başarıları daha yüksektir.
- Aile bakım, şefkat ve korumasının okul başarısının yükselmesinde önemli bir faktör olduğu anlaşılmaktadır.
- Okul ile ortak program üzerinde görüş birliği içinde olan düzenli iletişimde bulunan, bu ortak anlayış içinde çocuğuna eğitim desteği sağlayan velilerin çocuklarının okul başarılarının daha da yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

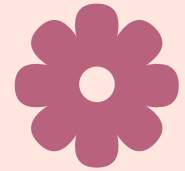

Çocukların eğitim ve gelişimine destek olmak, müşfik ve sevgi dolu bir ortam oluşturmak için anne baba çocuklarının yanında çatışmaya girmemeli, uyumlu bir ilişki kurmalı, çocuklarına sevgi ve güven vermelidir.

Anne baba arasında çatışma ve geçimsizlik varsa çocuk sınıftaki faaliyetlere katılmakta istekli değildir.

Evinde huzurlu ve mutlu bir ortam içinde olan çocuklar daha başarılı olurlar.

Çocuğun okul başarısı ailenin tutumuyla yakından ilgilidir.

KAYNAKÇA

- Aslanargun, E.(2007). Okul - Aile İşbirliği ve Öğrenci Başarısı Üzerine Bir Tarama Çalışması. Sosyal Bilimler Dergisi,18, 120-121.
- Argon, T. & Kıyıcı, C. (2012). İlköğretim Kurumlarında Ailelerin Eğitim Sürecine Katılımlarına Yönelik Öğretmen Görüşleri. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi,19,81
- Özdoğan, B. (2001). Altı- On İki Yaşlarındaki Çocukların Eğitimi ve Okul Başarıları. Eğitim ve Bilim/Education and Science, Cilt/Vol. 26, Sayı/No. 120, 3-7.
- Keçeli, B. (2008). Akademik Başarının Arttırılmasında Aile Katılımı. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 9 (1) 69-83
- Karabenli, S.(2014). Gaziantep İli Şahinbey İlçesi İlköğretim Okullarında Ortaokul Öğrencilerinin Okul Başarısına Aile Etkisinin Değerlendirilmesi. Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. 1-7.

